

İsrail, İran'ı vurn

Başlıktan da anlaşılacağı gibi Türkiye'nin bulunduğu kritik bölge yeni ve ciddi krizlere gebe- dir. Komplike bir konu olmasından dolayı bu hususu bir kaç ana başlık altında irdeleyerek, düğümleri makalenin sonuna doğru çözmeye çalışmak daha doğru olacaktır.

İran'ın nükleer santral projeleri

ABD'nin her fırsatta dile getirdiği “şer ekse- ni” ülkeleri arasında İran sürekli telaffuz edil- mektedir. Dile getirilen endişeler arasında, kom- şumuz İran'ın nükleer silah ve taşıyıcı balistik füze geliştirme isteğinin somut kanıtlarının bu- lunması yer almaktadır. İran Hükümeti ise, Bush'un iddialarını geri çevirerek, söz konusu nükleer programın sadece sivil amaçlar için yü- rürülükte olduğunu öne sürmektedir.

Bilindiği gibi İran, geçtiğimiz aylarda kamu- oyuna, inşaatı brüt 30 yıldır süren ve devreye girme aşamasında olan Bushehr Nükleer Santra- li'ndeki ikinci reaktörün de tamamlanmak üzere olduğunu resmen doğrulamıştır. Bu nükleer santralin yapılmasında, en azından 80'li yıllarda yeniden hayata geçirilmesinde rol oynayan Çin yanında Rusya'nın da, İran'ı sadece silah satış- larıyla değil, sivil amaçlı kullanılacağı iddia edil- en nükleer teknoloji transferi ile de desteklediği öteden beri bilinmektedir.

Her ne kadar İran yönetimi, bu santrallerden sadece sivil amaçlı, enerji elde edilerek kullanıl- masının planlandığını ve nükleer silah geliştir- me motifinin söz konusu olmadığını sürekli dile getirirse de, 21 Ekim 2003 tarihinde İran'a giden Avrupa'nın önde gelen ülkelerinden Fransa, Al- manya ve İngiltere'nin dışişleri bakanları, ko- nuyla ilgili önemli temaslarda bulunmuşlardır. Ziyaret sırasında yapılan müzakerelerin mutaba- katı, dünya kamuoyunda o zaman bir başarı ola- rak nitelendirilmiştir. Zira İran, hem Nükleer Yayılmanın Önlenmesi Sözleşmesi'ni, hem de gerektiğinde Viyana'daki Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun (IAEA) gerektiğinde her an habersiz gelebilerek tesisleri denetleme yet- kisini de kapsayan bir takım anlaşmalar imzala- yarak yazılı güvence vermiştir.

Bushehr Nükleer Santrali'nin inşaatına 1974 yılında, Şah Pehlevi döneminde, Alman Si- emens-KWU firması önderliğinde başlanılmış- tir. 1979 yılına gelindiğinde, santralin her biri 1300 MW gücünde enerji üretebilen iki reaktö- ründen birincisi tamamlanmıştı. Şah Pehlevi za- manında İran'a nükleer teknoloji satan ülkeler arasında Almanya ile birlikte Fransa da yer alı-

yordu. Nitekim İran'ın, İsfahan kentinde yerin altına inşa ettirdiği nükleer araştırma tesisinin ana yükleniciliğini Fransız firmaları yapmıştır. 1979 yılında Humeyni önderliğinde gerçekleşen ihtilalden sonra santralin yapımı, dönemin Al- man Schmitt Hükümeti tarafından durdurulmuş, ayrıca santral 1980-1988 yıllarında İran-Irak arasında cereyan eden ilk Körfez Savaşı sırasın- da altı defa bombalanarak hasar görmüştü.

80'li yıllarda Ayettullah Humeyni önderliğin- deki Tahran rejimi, nükleer güç ve araştırma programlarını yeniden hayata geçirmek için, başta Almanya ve Fransa olmak üzere Avrupa ülkelerine konuyla ilgili bir çok “ricada” bulun- muştur. İran, bu nükleer santralin yarım kalan inşaatını başta orijinal üretici Almanya olmak üzere, bazı Avrupa ülkelerinin desteği ile yeni- den hayata geçirmek istediye de, özellikle ABD'nin söz konusu Avrupa ülkelerine baskı- sıyla amacına ulaşamamıştır.

ABD, İran'ın sözde enerji üretmek ve sivil amaçlar için nükleer program girişimlerinde bu- lunmak istemesinin ardında nükleer silahlanma gayesinin yattığını öne sürerek, İran'a nükleer teknolojilerle ilgili ambargo uygulanmasını baş- ta Almanya ve Fransa olmak üzere batı Avrupa ülkelerine kabul ettirdi.

Bu gelişmeler üzerine İran, nükleer teknoloji transferinde bulunabilmek için Rusya ve Çin'e yöneldi ve bu ülkelerin yardımlarıyla 90'lı yıl- larda Bushehr Santrali onarılarak, santralin inşaa- tına devam edildi. Ruslar ağırlıklı olarak san- tralin inşaatının tamamlanmasında görev alırken, Çin ise reaktörlerin yapımında rol oynadı. Çin'den temin edilen reaktörlerin ikincisi halen tamamlanma aşamasındadır ve planlara göre bu yıl içerisinde devreye girmesi beklenmektedir.

İran'ın iddia ettiği gibi nükleer teknolojiye il- gisinin sadece sivil amaçlar için enerji üretmekle sınırlı olduğu son derece şüphelidir. İran, Bus- hehr Santrali dışında daha önce Fransızların in- şaasını başlattığı İsfahan tesislerini de tamamlamış ve Kasha'n'da da benzer bir şekilde Natanz Nükleer Tesisi'ni yerin altına inşa ettirmiştir. Başlangıçta İsfahan tesisinin varlığını kabul et-meyen İran, ABD'nin 2000 yılı sonunda en az iki tesisin daha yer üstü görüntülerini kamuoyu- na sızdırmasıyla İsfahan, Natanz ve Arak tesis- lerinin varlığını resmen doğrulamak zorunda kalmış; fakat buradaki gayenin sadece sivil amaçlar için enerji elde etmek olduğunu öne sürmüştür. İran'ın iddiasına göre tesislerde uran- yum madeni işlenip yoğunlaştırılarak, zengin-

leştirilmiş uranyum örneğin Bushehr Nükleer Santrali'ne yakıt olacaktır.

Kısmen yerin altına inşaa edilen sığınak ka- rekterli bu nükleer tesislerin fonksiyonlarına göz attığımızda birbirlerini sistematik olarak ta- mamladıkları anlaşılmaktadır. Buna göre plu- tonyum üretimi için gerekli, doğal uranyum ile çalışan reaktörlerde ağır hidrojenli su prodüksiyonu ve çok sayıda santrifüjlerle uranyum gazı üretimi gibi faaliyetler tesislerin başlıca görevle- ri arasında yer almaktadır.

İran'ın söz konusu nükleer silah kabiliyeti için uygun santrifüjlerin tamamına yakını Pakis- tan'dan satın alınmış olup, Pakistan kısa bir sü- re önce, santrifüjleri satmasının yanında, İran'a nükleer uzmanlar göndererek desteklediğini de doğrulamak zorunda kalmıştır.

Hatta Pakistan'ın atom bombasının babası ve bir ulusal kahramanı sayılan, eski nükleer silah proje sorumlusu 68 yaşındaki Abdul Kader Han, geçtiğimiz aylarda resmen birinci ağızdan bir itirafta bulunmuştur. Buna göre Abdul Kader Han, Kuzey Kore ve Libya yanında, İran'a nü- kleer silah yapımı için gerekli teknoloji transfe- rinde bulunduğu ve danışmanlık yapıldığını doğrulamak zorunda kalmıştır. Gelişmeler üze- rine, 31 Ocak 2004 günü devlet danışmanlığı görevinden alınan Abdul Kader Han'a eş za- manlı olarak, en az altı Pakistanlı nükleer fizik- çi ve bilimadamı tutuklanmıştır.

Pakistan'ın İran'a sattığı söz konusu santrifüj- lerde, plutonyum ve yoğunlaştırılmış uranyu- munun başlıca hammadde kaynağı uranyum cevheri işlenip, buradan kazanılan UF6 tipinde- ki uranyum heksaflorit gazları süratle döndürü- lerek, zenginleştirilmiş uranyum elde edilebil- mektedir. Bu doğrultuda teorik olarak İran'ın atom bombası üretmesine azami bir kaç sene vardır. İran'ın ezeli düşmanı İsrail bu silahlara sahipken, İran'ın böyle bir kabiliyeti değerlen- dirmeyeceğini düşünmek, en iyimser strateji uz- manının bile öne süremeyeceği bir tez olacaktır.

İsrail, Bushehr Santrali'nin imhasını öngören nokta atışı operasyon hazırlıklarına başladı

Kuşkusuz İran'ın nükleer teknoloji progra- mından en çok endişelenen ülke İsrail'dir. İsrail daha şimdiden, Bushehr Nükleer Santrali ile bir- likte diğer nükleer tesislerin gerekirse imha edi- lebileceğini açıkça dile getirmektedir.

İsrail, 1948 yılında kurulduğu tarihten beri ülke için en büyük tehlikenin İran'ın başta Bushehr Nükleer Santrali olmak üzere söz ko-

naya hazırlanıyor

nusu nükleer tesisleri olduğunu ve bu hedefleri vurma haklarının saklı tutulduğunu resmen kamuoyuna açıklayarak, 1981 yılında Saddam'ın Osirak Nükleer Santraline karşı yapıldığı gibi bir imha aksiyonunun gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir.

Bu açıklamalar, krizin perde arkasında ne kadar ciddi bir hal aldığı ve hangi aşamada olduğunun da ciddi bir endikatörüdür. Ayrıca geçtiğimiz yılın sonlarına doğru İsrail gizli servisi MOSSAD'a, bu hedeflerin vurulması ve operasyon planları için istihbarat çalışması yapması emri verilmiştir.

Görünüşe bakılırsa uzun süredir katı ve ciddi bir stratejiyi seçen ve blöfü tercih etmeyen Şaron Hükümeti, Tahran'ın nükleer planlarını estetik operasyonlar ile vurma hazırlıkları içerisinde. Hatırlanacağı gibi İsrail, geçtiğimiz yıllarda da bir çok defa, örneğin Filistin Kurtuluş Örgütü'nün lideri Yaser Arafat'ı vurmak gibi çeşitli opsiyonların planlarını da hazırlamış; fakat dünya kamuoyunun tepkisinden çekindiğinden bunu uygulamaktan bir kaç defa son anda vazgeçmişti. Ancak bu defa durum çok daha ciddidir ve konuyla ilgili basına sızan açıklamalar buzdağının ucu niteliğindedir.

Nükleer silah tutkunu komşumuz

Nükleer santral çözümü, genelde yeraltı doğal kaynakları hiç olmayan ya da fakir olan ülkeler için söz konusudur. Gerek petrol, gerekse doğalgaz bakımından müthiş bir zenginliğe sahip olan doğu/güneydoğu komşumuz İran'ın, Rusya, Çin ve Pakistan'dan son derece pahalı ve zahmetli nükleer teknoloji ithal etmesi dikkat çekicidir. Ayrıca devreye girme aşamasında olan santralin Bushehr 1 ve 2 adlı iki reaktörünün azami 2111 MW gücündeki enerji potansiyelinin çok düşük olduğu göz önünde bulundurulursa, balistik füze kabiliyeti gelişmiş olan ve Lübnan'daki Hizbullah'ı desteklediği bilinen İran'ın niyetinin çok da sivil amaçlı olmadığı daha iyi tahmin edilebilecektir. Unutulmamalıdır ki yapımı halen devam eden ya da hayata geçirilecek olan sadece Artvin ilimizdeki yedi barajımızdan elde edilecek olan toplam enerji, 2084 MW ile yaklaşık aynı miktardadır. Kaldı ki İran isterse çok daha ucuza, daha rantabl olarak enerji elde edebilir. İran'ın büyük oranda yeraltına inşa edilen İsfahan, Natanz ve Arak nükleer tesislerini yakın tarihe kadar Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'ndan saklamaya çalışması bu şüpheleri daha da arttırmaktadır.

Sonuç itibarıyla İran'ın nükleer santral ve tesisler üzerinde ısrar etmesi, İsrail'in bu tesisleri gerekirse bir özel askeri operasyonla tahrip edilebileceğini açıklaması, ayrıca bunun 1981 Osirak örneğiyle de görüldüğü gibi blöf olmadığı gerçekleri yanında, Şaron Hükümeti'nin kararlı ve katı tutumu doğrultusunda, eğer mevcut konjonktür yumuşamazsa bunların birer abartı olmadığını ve durumun ciddiyetini önümüzdeki süreç kanıtlayacaktır.

İsrail'in Dolphin sınıfı esrarengiz Alman denizaltıları

Konuyla ilgili İsrail'in Almanya'dan temin ettiği nükleer vuruş kabiliyetli denizaltıdan bahsetmekte yarar vardır. Almanya'nın İsrail'e 1999-2000 yıllarında teslim ettiği 3 adet Dolphin sınıfı denizaltı, teorik olarak nükleer harp başlıklı füze atabilecek donanıma sahiptir.

Gerçi İsrail, İran'ın nükleer santralini bu denizaltılardan atesleyeceği füzelerle vurmayacaktır; fakat olası bir hava operasyonunda bu denizaltılar, İran'ın karşılık vermemesi için "ikinci vuruş" maksatlı nükleer caydırıcılığından dolayı kilit rol oynayacaktır.

Peki nedir bu esrarengiz denizaltıların hikaye-

Dolphin sınıfı denizaltı Almanya'da denenirken. (Fotoğraf: HDW)

İsrail için Almanya'da üretilen aynı adlı ilk Dolphin (Yunus) sınıfı denizaltı. (Fotoğraf: HDW)

si ve tartışmalı özellikleri? Aslında her şey, İsrail'in donanmasında eskiyen denizaltılarını yenilemek isteğiyle, dünyanın önde gelen konvansiyonel denizaltı üreticilerinden Alman Howaldswerke Deutsche Werft (HDW) tersanesine 1991 yılında verdiği, ilk aşamada iki adet özel denizaltı siparişiyle başladı.

Almanya konulu HDW firmasının önderliğindeki bir konsorsiyum tarafından inşa edilen Dolphin sınıfı denizaltılardan ilkinin yapımına 1992 yılında başlandı. Aslında her biri 440 milyon DM değerinde olan bu iki gemi için İsrail'in Almanya'ya yaklaşık 880 milyon DM ödemesi gerekiyordu. Fakat gerek İsrail'in 1991 yılında Irak'tan Saddam'ın SCUD füzelerine maruz kaldığı halde İkinci Körfez Savaşı'na doğrudan girmemesi, gerekse Almanya'nın 1933-1945 yıllarında gerçekleştirdiği musevi soykırımı ile bağlantılı İsrail'e geleneksel sorumluluk borcu yüzünden, iki denizaltının finansmanını Almanya kendi bütçesinden sağlama kararı aldı.

Ayrıca 80'li yıllarda Saddam'ın kimyasal silah programı için Irak'a tesis ve malzeme sattıkları ortaya çıkanlar arasında ABD yanında bir çok Avrupa ülkesi firmasının yer alması ve bunlardan bazı Alman firmalarının başı çekerek Almanya'nın da adının olaya karışması, dönemin Alman hükümetinin bu denizaltıları finanse etme kararını kolaylaştırdığı söylenebilir. Kısaca bu gelişmiş iki yeni denizaltı İsrail'e Almanya tarafından hibe edilecekti. Bu gelişme üzerine İsrail, bu mevcut iki denizaltıya ek olarak, 1994 yılında aynı sınıf denizaltıdan bir tane daha sipariş etti. Almanya bu geminin de maliyetinin yarısını, 220 milyon Alman Markı'nı finanse edeceğini açıkladı.

Böylelikle İsrail, bugünün Euro bazında, yak-

laşık 600 milyon Euro değerindeki üç adet gelişmiş Dolphin sınıfı denizaltıyı, yarım denizaltı fiyatına, 110 milyon Euro gibi bir paraya temin ediyordu. Bu yeni sınıf özel kabiliyetli denizaltılarının yapımlarına sırasıyla 1994, 95 ve 96 yıllarında başlandı. İlk gemi Dolphin'in teslimatını (Temmuz 1999) takiben, sırasıyla Leviathan (Kasım 1999) ve Tekuma (Ekim 2000) İsrail'e transfer edildiler.

Dolphin sınıfı denizaltılar, her ne kadar Tip 209 serisinin birikimi baz alınan ve Tip 209-1300/1400 ve Tip 214 arası özel bir sınıf olsa da, kısmen bazı kaynaklar da yer aldığı gibi, ne doğrudan bir Tip 209 modifikasyonudur ne de havadan bağımsız itiş gücü sistemi (AIP) vardır.

Üç denizaltının inşa, donanım ve test faaliyetleri, Kuzey Almanya'daki Kiel tersanesinde tamamlandıktan sonra, sığ ve kıyıya yakın sular için geliştirilen; fakat gerektiğinde 350 m derinliğe kadar dalabilen 15.000 km menzilli Dolphin sınıfı denizaltılar, İsrail'in istekleri doğrultusunda yeni, hidrojenle çalışan havadan bağımsız itici gücü sistemi (AIP) yerine, daha klasik, fakat son derece sessiz dizel elektrik motorları ile donatıldı.

Burada dikkat çeken, Dolphin sınıfı denizaltılar için öngörülen ve Almanya'nın şimdiye dek ürettiği hiçbir denizaltı için söz konusu olmayan dört adet 650 mm çaplı torpido kovanlarıdır. O kadar ki, Türkiye'nin de altı adet Ay (Tip 209/1200), dört adet Preveze (Tip 209/1400) ve dört adet Gür (Tip 209/1400+) sınıfı olmak üzere sahip olduğu toplam 14 adet denizaltımızın ana yüklenicilerinden Alman HDW firmasının önderliğinde, 60'lı yıllardan bu yana 17 ülkenin donanmasına bugün itibarıyla 110 denizaltı teslim edilmiş ya da halen

üretilmektedir. Fakat bugüne dek 650 mm çaplı kovanlar İsrail'in bu üç denizaltı istisnası dışında söz konusu olmamıştır.

Dolphin sınıfı denizaltıların standart çaplı altı adet 533 mm torpido kovanları yanında dört adet ek 650 mm kovanları, her ne kadar 90'lı yıllarda Alman kamuoyunun gündemini meşgul ettiyse de, aktualitesini kısa bir süre sonra yitirmiş ve konunun üzerinde sivil medya çok fazla durmamıştır. Halbuki uzman çevreler yıllardır, söz konusu 650 mm kovanların, 60'lı yıllardan beri nükleer bir güç olan İsrail'in özel istekleri doğrultusunda, ileride uzun menzilli füze atabilmek için entegre edilmiş olabileğine dikkat çekmeye çalışmaktadır.

NATO ülkeleri tarafından denizaltılarda kullanılan torpido tüplerinin çapları 21 inç, yani 533 mm'dir. Bu kalibre torpido tüpleri, bu kovanlardan ateşlenen silahlar için bir standarttır. Dolayısıyla, İsrail denizaltıları için öngörülen 650 mm kovanlar, eskiden SSCB menşeli bazı türler dışında, hiç bir batı ülkesinde bulunmayan bir özelliktir. ABD Donanması, USN bünyesindeki Sea Wolf sınıfı denizaltılarının 760 mm çaplı kovanları istisnası dışında söz konusu donanmaların denizaltılarında hep 533 mm kullanılır.

Pratikte bu kovanlardan gelişmiş DM2A3 "Seehecht" (Turna Balığı) torpidoları, Sub-Harpoon ve hatta teorik olarak Tomahawk füzeleri atılması yanında, aynı kovanlardan anti-gemi mayını dökme ve hatta özel sualtı komandolarını cephe gerisi operasyonları için sevk etme/suya bırakmaya kadar varan görevlerde de yararlanılabilmektedir.

Bu torpido kovanlarının denizaltılara entegrasyonları, Alman Hükümeti'nin bilgisi dahilinde gerçekleştiği halde, geçmişte konuyla ilgili ya yeterli cevap alınmamış ya da bu 650 mm kovanların hangi amaç için öngörüldüklerinin bilinmediği söylenmiştir. Ancak konuyla ilgili askeri bilgilerinin yeterli olmadığını ima eden aynı sivil çevrelerin, yine aynı dönemde başka askeri konularda daha detaylı askeri teknik bilgiye sahip oldukları da gözlerden kaçmamıştır.

Örneğin 90'lı yılların başında, Türk Hava Kuvvetleri'ne Almanya'dan hibe yardımları kapsamında transfer edilen brüt 46 adet RF-4E Fantom tipi taktik keşif uçaklarının, Almanya'da adapte edilen klasik bombardıman amaçları için de kullanılabilir özellikleri, zamanında Alman kamuoyunda, o zamanlar muhalefette olan bugünün Sosyal Demokrat/Yeşiller hükümeti önderliğinde bıktırınca kadar dile getirilmiş ve yine zamanın iktidarı Hristiyan/Hür Demokrat sentezli Kohl Hükümeti'ni bu yüzden topa tutmuştu.

Yine 2000 yılında Türkiye'nin ana muharebe tankı ihalesi için numune olarak ülkemizdeki testlere gönderilen bir Leopard 2 tankının - askeri açıdan öncel amacı bu olmadığı halde - görev yelpazesinde Türkiye'deki "iç savaşta" kul-

lanılma riskinin kamuoyunda uzun zaman işlenmesi de hala belleklerde.

Öte yandan yukarıda da bahsedildiği gibi, Alman “Kohl” Hükümeti, İsrail için üretilen Dolphin sınıfı denizaltıların standart olmayan 650 mm kovanları ile ilgili yöneltilen eleştiri ve soruları cevapsız bırakmış, en azından tatmin edici cevap verememiştir. Burada konuyla ilgili resmen “650 mm kovanlardan hükümetimizin haberi vardır. Bu kovanların ne için öngörüldüğü ve hangi amaçlar için kullanılabileceğini bilememekteyiz. Gemilerin detay konstrüksiyon çalışmaları ile alakamız ve İsrail’in bu denizaltılara yeni kabiliyetler kazandırmamasının hükümetimizce garantisiz söz konusu olamaz” demeci verilmiştir. Fakat İsrail’e ilk denizaltının teslimatı, 1998 sonbaharında Alman iktidarına gelen, kısmen pasifist sentezli bugünün sol koalisyon hükümeti (Sosyal demokrat/Yeşiller) tarafından, 1999 yılında yapılmıştır.

Dolphin denizaltılarının perde arkası

Dolphin sınıfı denizaltıların Almanya’dan sipariş edilmeden hemen önceki aşamada, 1 Aralık 1990 yılında, zamanın İsrail Donanması’ndan sorumlu komutanı Tümgeneral Avraham Botzer, İsrail’in 1. TV kanalındaki “A New Evening” programında şunları söylemiştir: “Bu denizaltılar (Dolphin sınıfı) İsrail’in stratejik araçları olmalı. Bazı denizaltılar dünyanın bir çok yerinde, gayri-konvansiyonel (nükleer) savaşların caydırıcılığı için kullanılıyorlar. Bu konvansiyonel amaçlı olmayan (nükleer) denizaltılar, düşmanı NBC türü silahlarla saldırmaktan caydırır; aksi taktirde düşman vahim sonuçlara katlanması gerektiğini bilir”

Peki İsrail Donanması için Almanya’dan temin edilen bu üç esrarengiz denizaltıyla neler yapılabilir? İsrail’in, elindeki Sub-Harpoon füzelerini modifiye ederek sahip olduğu nükleer

harp başlıklarını bu füzelere monte ettiği, dolayısıyla İsrail silah sanayisinin, adı geçen füzeleri nükleer harp başlığı sevk edebilecek şekilde modifiye ve ayrıca füzenin güdüm sistemini kara hedeflerine karşı optimize ettiği muhtemeldir. Fakat bu füzeler standart 533 mm’lik kovanlardan da atılabilir. Oysa bu üç Dolphin sınıfı denizaltının her birinde dörder adet özel 650 mm çaplı kovanlar da bulunmaktadır. Dolayısıyla burada Dolphin sınıfı denizaltıların nükleer caydırıcılık kozunu kullanabilmesi için, nükleer vuruş kabiliyetinin menzil sorunu ile bağlantılı olarak Sub-Harpoon füzeleri ile sınırlı kalması mantıklı değildir. Zira menzil ve taşıma performansı açısından durumu ele aldığımızda, bu durum operasyonel açıdan bir takım çelişkiler içermektedir ve Sub-Harpoon opsiyonunun ancak geçici bir ara çözüm olduğu üzerinde durulmalıdır.

Nitekim Sub-Harpoon füzesinin klasik versiyonuna baktığımızda, füzenin 227 kg ağırlığındaki bir konvansiyonel harp başlığını, azami 130 km menzile taşıyabildiği görülecektir. Nükleer harp başlıklarının konvansiyonel başlıklardan daha da ağır oldukları düşünülürse, burada ciddi bir menzil çelişkisi söz konusudur. İsrail’in bu amaçla daha küçük ebatlı ve daha hafif bir nükleer harp başlığı geliştirdiği varsayılsa bile, bu alternatifin sunduğu stratejik caydırıcılık çözümünün yetersiz olduğu ve bu tür bir Ar-Ge’nin maliyetiyle oranlı olmadığı görülecektir.

İsrail bu tür bir modifikasyonla 200-250 km menzilli bir Sub-Harpoon türevi geliştirmiş olsa dahi, olası bir çatışmada bu denizaltılardan atacağı füzelerin, etrafındaki tüm özgün tehlikeleri menzil bakımından karşılayamayacağı aşikardır. Zira İran, bu menzille oranlandığında oldukça uzakta bulunan, yüz ölçümü açısından Türkiye’den daha büyük bir ülkedir. Nitekim İsrail’in muhtemel kara hedefleri İran’ın derinliklerindedir ve İsrail’in menzili yetersiz kalan bu füzeler-

le teorik olarak azami Suudi Arabistan’ın bazı bölgelerine ulaşabileceği tahmin edilmektedir.

Buna göre İsrail’in, İran’ı denizaltılarından atacağı nükleer harp başlıklı Sub-Harpoon füzeleri ile vurmak için, Süveyş Kanalı ve Kızıl Deniz’den geçerek Basra Körfezi’ne gitmesi ve İran kıyılarına yaklaşması kaçınılmazdır. Zira Doğu Akdeniz’den de İsrail denizaltıların bu kısa menzilli füzelerle stratejik kabiliyetlerinin yetersiz kalacağı aşikardır.

Sub-Harpoon dışında İsrail’in aynı amaç için yeni geliştirdiği “Popeye Turbo” füzelerini de modifiye etmeye çalıştığı düşünülse bile, 200-350 km menzillik bir potansiyel sunan bu füzelerin, Sub-Harpoon modifikasyonu örneğinde olduğu gibi stratejik maksatlı ne kadar rantabl olacakları şüphelidir. Zira İsrail’in daha uzakta ki düşmanları bir yana, kendi attığı nükleer harp başlıklı füzelerin yol açacağı sınır tanımayan tahribattan zarar görmemesi için füzelerin asgari 500 km uzağa atılabilmesi kaçınılmazdır. Hatırlanacağı gibi İsrail, bu amaç için uygun olan, halihazırdaki Tomahawk seyir füzesinin nükleer harp başlığı taşıyabilen 2500 km menzilli versiyonundan en az 50 adedini ABD’den istemiş; fakat zaten bir barut fıçısı olan bölgede İsrail’in en yakın müttefiki ABD bile buna yanaşmaya cesaret edememiştir.

Bunun üzerine İsrail, kendi kabiliyetleri dahilinde çeşitli füzeleri geliştirmekte veya geliştirilmiş füzeleri nükleer harp başlığı taşıyabilecek şekilde modifiye ederek optimize etmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda İsrail Donanması’nın 2000 yılının Mayıs ayında Hint Okyanusu’nda, Sri Lanka açıklarında yapmış olduğu 1500 km’lik füze denemeleri dikkat çekmiştir. Söz konusu 1500 km test atışında, 7 kg plutonyumu da içeren 200 kg ağırlığında bir harp başlığı simule edilmiş, İsrail’in stratejik menzilli bu füzeyi nükleer vuruş opsiyonlu geliştirmek istediği anlaşılmıştır. Konuyla ilgili bir soru üzerine İsrail’li bir yetkili “Komşularımızın kim olduğunu biliyorsunuz. Sizce uzun menzilli füze atış denemeleri mi yapmalıyız?” demesinde bulunsa da, böyle bir niyetin olduğunu doğrudan yalanlamamıştır.

Sonuç itibarıyla İsrail’in orta ve uzun vadeli amacının Dolphin sınıfı denizaltıları Sub-Harpoon değil, kendi imkanları dahilinde geliştirdiği 1500 km menzilli Popeye Turbo III füzeleriyle donatmak istediği varsayılabilir. İsrail’in bu amaçla Hindistan ile işbirliği içinde olduğu haberleri de bir başka gerçektir. Dikkat edilirse İsrail ile Hindistan, şu günlerde tarihlerinin en büyük askeri anlaşmasını yapmışlardır. Buna göre IAI (Israel Aircraft Industries) şirketi, Hindistan’ın Rus menşeli nakliye uçaklarını modifiye ederek bunlara Phalcon tipi havadan erken uyarı ve komuta/kontrol sistemlerini entegre edecektir. Projenin mali hacmi 1.1 milyar \$’dır. İki ülkenin bu askeri ilişkileri kuşkusuz sadece ekonomik motifli değildir. Hindistan’ın mevcut

İsrail’in 1981’de bombaladığı Osirak (Temmuz) santrali inşaa edilirken. (Fotoğraf: Tom Cooper & Farzad Bishop)

uzun menzilli balistik füze kabiliyetlerinden geçen sayımızda da bahsetmiştik.

İşte halen ArGe aşamasında olan söz konusu 1500 km menzilli Popeye Turbo III füzeleri için burada 650 mm çaplı kovanların fonksiyonu devreye girmektedir. İsrail'in Almanya'dan temin ettiği denizaltılara 650 mm çaplı kovanların ilerisi için bu tür amaçlar doğrultusunda entegre edildiği muhtemeldir. Bir füzenin çapı ne kadar büyük olursa, o füzenin dahili tankına aynı oranda daha fazla yakıt sığdırılabilir, dolayısıyla bu sayede füzenin menzili daha da artırılabilir. Zira torpido kovanının derinliği sınırlı olduğundan, bir füzenin yakıt tankı kapasitesi ancak çapı artırılarak yükseltilebilir. Popeye Turbo III füzesi, modifiye edilerek gerek ebat, gerekse menzil açısından bu kriterlere uymaktadır.

Konunun bir başka ilginç yanıysa, İsrail'in şu günlerde, elindeki üç Dolphin denizaltısına ek olarak, Almanya'dan yine aynı sınıf iki denizaltının daha siparişi için girişimlere hazırlandığıdır. Almanya'nın fiilen olmasa da, resmen bu ülkeye silah ambargosu uyguladığı göz önünde bulundurulursa, pasifist Yeşiller sentezli mevcut Alman koalisyon hükümetinin, geçmişte bir çok defa olduğu gibi, yeniden silah satışları yüzünden hararetili zamanlar geçirebileceği olasıdır. Buna rağmen Almanya'nın ön şartlı da olsa İsrail'e yeniden denizaltı satması mümkündür. Zira Almanya İsrail'e karşı hemen her konuda -yaklaşık 12 yıl süren feci bir tarih fazından (1933-45) gelen sorumluluk ve borç hissetmektedir.

İsrail'in en azından şimdilik Sub-Harpoon ve

pek yakında Popeye Turbo III füzeleri ile elde edeceği nükleer vuruş kabiliyeti "ikinci vuruş hakkı" olarak da nitelenebilir. Peki bu "ikinci vuruş hakkı" ne olabilir? Tümgeneral (E) Avraham Botzer'in sözlerini hatırlayalım: "...Konvansiyonel amaçlı olmayan denizaltılar, düşmanın cesaretleterek saldırı konumuna geçmemesini garanti eder, aksi takdirde düşman vahim sonuçlara katlanması gerektiğini bilir".

Basitleştirerek özetlersek, İsrail'in, nükleer başlıklı füzeleri gerektiğinde Dolphin sınıfı denizaltılarından ateşleyebileceğini ve bir anlamda İran'a karşı "Eğer NBC silahı kullanırsan nükleer vuruş hakkım saklıdır" stratejisini güttüğünü söylememiz mümkündür.

1981 Osirak örneği ve İran'ın aktüel tehditlere tepkisi

İsrail, 7 Haziran 1981 tarihinde, Saddam'ın 70'li yıllarda Fransız firmalarına Bağdat'ın güneyine inşa ettirdiği Osirak Nükleer Santrali devreye girmeden kısa bir süre önce, 8 adet tarruz donanımlı F-16A (Block 5) uçağına yaklaşık 2400 km yol katettirerek tesisi hassas bir başarıyla bombalamıştı.

İsrail, Saddam'ın bu santral sayesinde nükleer silah yapımı için gerekli hammaddelerden plutonyum elde etmesinden endişeleniyordu. İsrail pilotlarının uluslararası askeri uzmanları hayrete düşüren bir titizlikle gerçekleştirdikleri "Opera" kod adlı operasyonda, yarısı 117. "Bunch" filosu ve diğer yarısı 110. "Giselle" filolarından olmak üzere, toplam 8 adet F-16A 'Netz' (Block 5) uçağına hava koruması sağlan-

ması için, AIM-7 Sparrow ve AIM-9 Sidewinder yüklü, av-önleme konfigürasyonlu 6 adet F-15A "Baz" jetleri uzun süre eşlik etmişti.

Bombalama esnasında, F-16A uçaklarının kullanılan mühimmatların son derece isabetli nokta vuruşlarından dolayı, bazı kaynaklar kullanılan silahların -o zaman için alışlagelmemiş- hassas lazer güdümlü mühimmatlar olabileceğini iddia etseler de, aslında bu misyon için her biri iki adet Mk.84 tipi (2000 libre ya da 907 kg) olmak üzere 16 adet klasik serbest düşüş bombası kullanılmış ve bunların çoğu hedefine tam isabet etmiştir. Ayrıca aynı F-16A uçaklarının, yakın koruma amaçlı ikişer adet AIM-9 Sidewinder hava-hava füzeleri de taşıdıkları da bilinmektedir.

Yine bugün bile taktik açıdan muazzam bir operasyon çap menzili olan 2400 km için, her F-16'nın kanatlar ve gövde altında olmak üzere üç adet harici yakıt tankı da bu operasyonda kullanılan taktik yük arasında yer alıyordu.

Lazer güdümlü mühimmat iddalarına geri dönecek olursak zaten operasyonda kullanılan F-16 uçaklarının aviyonik ve radarları, lazer güdümlü mühimmat için gerekli hava-yer konfigürasyonu donanımına sahip değildi. Ayrıca bu kabiliyet için gerekli lazer işaretleme podları da yoktu. Kaldı ki zamanın hafif ve her yönden daha düşük performanslı F-16A uçaklarının hem kanatlar ve gövde altındaki üç adet harici yakıt tankı, hem iki adet Mk.84 mühimmatı ve iki adet Sidewinder füzesi, hem de ayrıca iddia edilen lazer işaretleme podu taşıyarak yaklaşık 2400 km uçuşu mümkün olamazdı. Üstelik la-

zer işaretleme poduna ek olarak uçağın radarı da bu tür bir hassas bombardıman kabiliyetine sahip değildi. Dolayısıyla santral tamamen klasik bir taktikle, pilotların hedefine çok yaklaşmalarıyla ve alçaktan uçmalarıyla bombalandı.

Net bir buçuk dakika süren bombardımanın estetik başarısı, pilotların genel ve misyon eğitimlerinin çok yüksek olması ve uçakların çok alçaktan, kısmen ortalama 30 ila 60 feet (9-18 m), fakat tüm uçuş boyunca azami 200 feet (61 m) irtifasında uçarak Osirak Nükleer Santrali'ne yaklaşmalarıyla bağlantılıdır. Uçuş rotası olarak doğrudan en yakın güzergahı takip etmek Arap hava savunma radarları riskinden dolayı (Ürdün, Suudi Arabistan gibi) mümkün değildi. Bu yüzden uçaklar havalandıkları Etzion Hava Üssü'nden, Ürdün'deki Aquaba hattını takip ettiler. Buradan da yine çok alçaktan uçup radarların arasından sıyrılarak Bağdat istikametine doğru uçtular. Operasyondan sonra yine Ürdün üzerinden, Etzion Üssü'ne kayıp vermeden geri dönmeyi başardılar. Böylelikle 8 F-16A (Block 5) uçağı da havada yakıt ikmalinde bulunmadan, uçakların tüm performanslarını zorlayarak toplam 2400 km yol katetmiş oldular.

İlginç bir durum da, uçaklar tespit edildikleri halde neden tek bir Irak hava savunma bataryasının dahi ateş açmadığı ve suskun kaldığıdır. Bugün itibarıyla bilinen şudur ki, Irak hava savunmasından sorumlu yüksek rütbeli subay, olay sırasında görevinin başında olmak yerine bir kahvede özel amaçlı bulunduğundan, şaşkına dönen ve neye uğradıklarına şaşırarak hiçbir Irak hava savunma bataryası ya da uçağının, emir almadan bu sürpriz İsrail saldırısı karşısında ateş etme cesaretinde bulunamamış olmasıdır. Söz konusu bölgeden sorumlu Irak subayı Albay Fahri Hüseyin Cabbar ile, rütbeleri en az binbaşı olmak üzere tüm kurmay takımı olaydan bir gün sonra Irak ahalisinin önünde Saddam Hüseyin tarafından ibret amaçlı idam ettirilmiştir.

Osirak Nükleer Santrali ile ilgili bir başka ilginç durum ise, 7 Haziran 1981 yılındaki bu havadan bombardıman operasyonuna katılan 8 adet F-16 uçağı pilotlarının arasında 1954 doğumlu İlan Ramon'un da bulunmasıdır. Adı geçen pilot, İsrail'in aynı zamanda ilk astronotu olarak 16 Ocak 2003 tarihinde gerçekleşen Columbia uzay mekiği kazasında yaşamını yitirenler arasındaydı.

Osirak operasyonu, modern zamanlarda uygulanan ilk "caydırıcı erken vuruş" örneklerindedir ve uluslararası hukuka göre son derece tartışmalıdır. Yani pratikte bu düşmanın kesin olarak vuruşa geçeceği varsayılarak onu vurmamak anlamına gelir. Son Irak Savaşı da nitelik olarak "caydırıcı erken vuruş" kapsamına girmekte olup, savaş öncesi öne sürülen Irak'ın "kitle imha silahları" ve "El-Kaide'nin diktatör Saddam Hüseyin ile ilişkisi" gibi iddiaların doğru olmadığı şüphesi günden güne kuvvet-

lendiğinden ve savaş öncesi de bu durumun hukuka aykırı olduğu bazı ülkelerce dile getirildiğinden, Irak'a taarruz ile ilgili tartışmalar gündemden düşmemektedir.

1981 Osirak (Temmuz) Nükleer Santrali'ne hava operasyonu sonrası İsrail, hemen tüm dünyanın protesto ve tepkilerine maruz kalmış olsa da, zaten İran'la meşgul olan Irak ya da başka bir komşusu tarafından karşı saldırı görmemiştir. Fakat bugün için benzer bir operasyon karşısında İran'ın ne yapacağı meçhuldür. Zira bu ülkenin askeri gücünün en dikkat çeken yanı, balistik füze kabiliyetlerine ağırlık vermiş olmasıdır. İran'ın başta Kuzey Kore, Rusya ve Çin'den aldığı teknolojik destek ile Shahab serisi, 1-4 füzelerini ürettiği ve geliştirdiği malumdur.

30 yıldır yapımının tamamlanmasına çalışılan Bushehr nükleer santrali ve diğer tesisler İsrail tarafından bombalanırsa, İran'ın vereceği bir tepki son derece risklidir. Şaron Hükümeti, gizli istihbarat servisi MOSSAD'ı, tüm sabotaj opsiyonları dahil olmak üzere nükleer santralin devre dışı bırakılması için görevlendirmiş olsa da, her şeye rağmen en uygun çözümün iyi planlanmış bir taktik hava operasyonu olduğu görülmektedir.

Bugün için oldukça zor ve tehlikeli bir askeri müdahale olacak olsa da, başta Bushehr Santrali olmak üzere, diğer nükleer tesisler ve duruma göre, belirlenen bazı terörist kampları başta, en az altı yer hedefinin en az bir kaç filo F-16I uçakları ile eş zamanlı vurulması teorik olarak mümkündür.

Peki tüm bu uyarılara karşı İran sessiz mi kalmaktadır? İşin tehlikeli yanı da budur, zira İran da bu atıflara karşılık vererek resmi ağz-

dan söz düellosuyla gerginliği tırmandırmaktadır. Nitekim bazı gelişmeler üzerine İran Savunma Bakanı Ali Samhani "Eğer Bushehr Nükleer Santrali'ni İsrail bombalamaya yeltense hiçbir yahudinin hayal edemeyeceği derecede bir cevap alır. ABD'nin de İran'a saldırıya yelteneceğini sanmıyorum" tehdit içerikli demecinde bulunmuştur.

Görünüşe bakılırsa İran, ABD'nin, Kuzey Kore'nin nükleer caydırıcılığından dolayı bu ülkeye -Irak'ın aksine- daha diplomatik davranmasından da etkilenecek, nükleer macerası ile ilgili sevdasını ve motivasyonunu artırmıştır.

Dünyanın ABD'den sonra en büyük F-16 kullanıcısı, İsrail

Bilindiği gibi İsrail, son siparişi ile ABD'den sonra en önemli F-16 kullanıcısı ülke konumundaki farkını daha da artırmıştır. Şimdiye dek İsrail tarafından çeşitli projeler kapsamında, değişik konfigürasyonlu toplam 362 adet F-16 uçağının siparişi verilmiştir.

1980 yılından bu yana, dört Peace Marble programı dahilinde (I-IV), altı konfigürasyonda (Block 1, 5, 10, 15, 30, 40) 260 adet F-16A/B ve F-16C/D uçağı, İsrail Hava Kuvvetleri (Tsvah Haganah le Israel-Heyl Ha'Avir) envanterine girmiştir.

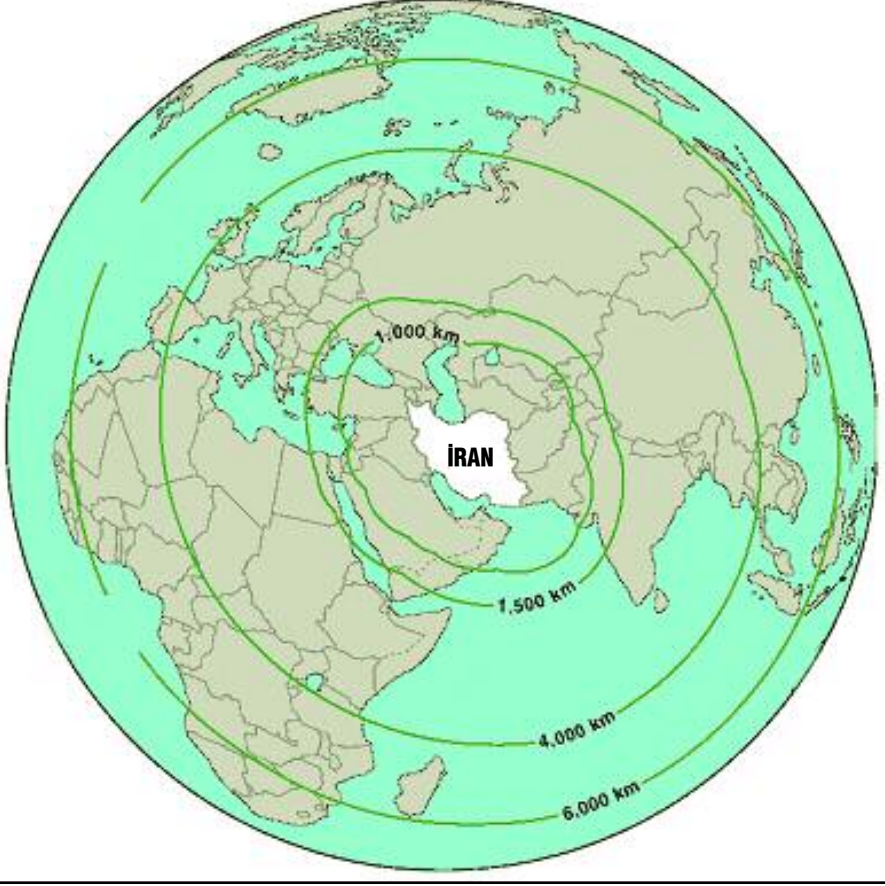
Bugün itibarıyla 8 filoda net 203 adet F-16 (102 adet F-16A/B ve 101 adet F-16C/D) kullanılan İsrail için, son Peace Marble V programı kapsamında, Block 52+ konfigürasyonu seviyesinde, gelişmiş 102 adet F-16I "Sufa" (Fırtına) uçağının daha siparişi verilmiştir. İsrail, 2009 yılında tamamlanması gereken proje bitince, 1980-2009 yılları itibarıyla 19 yılda toplam 362

Popeye füzesi ve data link podu yüklü bir İsrail F-15D uçağı. (Fotoğraf: TD Arşiv)

İrân'ın Balistik Füze Menzilleri

Taşıyıcı Füze Sistemi	Menzil (km)	Kaynak Ülke
No Dong	1.000	Kuzey Kore
Taepo Dong 1	1.500'den fazla	Kuzey Kore
Taepo Dong 2	4.000 - 6.000	Kuzey Kore

F-16 uçağını hava kuvvetleri envanterine dahil etmiş olacaktır. İsrail'in 102 adet son model F-16I (İsrail) uçaklarının maliyeti 4.5 milyar \$ olup, her bir uçağın birim fiyatı yaklaşık 45 milyon \$ dolayındadır.

İsrail sadece askeri yardım bazında ABD'den yılda 2.2 milyar \$ sağlamaktadır, dolayısıyla bu uçakların finansmanı büyük oranda ABD askeri yardımlarından karşılanacağından, İsrail açısından bu maliyetin finansmanı ilgili bir sorun söz konusu değildir.

Üretilen güncel konfigürasyonlu ilk F-16I uçağı, geçtiğimiz 14 Kasım 2003 tarihinde, Lockheed Martin firmasına ait Forth Worth'daki F-16 üretim tesislerinde törenle İsrail Savunma Bakanı Shjaul Mofaz'a teslim edilmiştir. Geçtiğimiz Şubat ayında ise ilk 5 uçak İsrail Hava Kuvvetleri'ne teslim edilmiştir. F-16I çift koltuklu olup F-16D Block 52+ seviyesindedir ve çok maksatlı bu av-bombardıman uçağının öncel görevi taktik bombardımandır.

F-15I "Thunder" alternatifi ve F-16I "Sufa"

İsrail Hava Kuvvetleri, av/önleme görevlerini öncel olarak halen envanterindeki çeşitli konfigürasyonlu 62 adet aktif F-15A/B ve C/D Eagle

tipi uçaklarıyla sağlamaktadır (27 x F-15A, 7 x F-15B, 17 x F-15C, 11 x F-15D). İsrail'in ayrıca, yer hedeflerinin taktik bombardımanı için alternatif yelpazesinde bir F-15E "Strike Eagle" türevi olan F-15I "Thunder" uçaklarından 25 uçaklık en az bir filo mevcuttur.

Bilindiği gibi 80'li yıllarda geliştirilen F-15E Strike Eagle, F-15C/D av-önleme uçağının av-bombardıman için optimize edilmiş uzun menzilli bir türevidir ve öncel görevi düşman derinliklerindeki yer hedeflerine taarruzdur. Dolayısıyla F-15E "Strike Eagle" ya da İsrail'deki versiyonuyla F-15I "Thunder" uçağının öncel görevi hava savunmasından çok, düşmana derin darbe amaçlı, cerrahi taktik bombardıman misyonlarıdır. Öncel olarak hava-yer taarruzu için optimize edilmiş bu av/bombardıman uçağı, Boeing (eskiden McDonnell Douglas) firması tarafından sunulmaktadır.

F-15I "Thunder", toplam 34 İsrail firması tarafından, çoğu aviyonik ve donanımla ilgili olmak üzere irili ufaklı bir çok özelliklerin kazandırıldığı, İsrail için özgülendirilmiş ve geliştirilmiş modern bir konfigürasyondur. Aynı uçağın aviyonik ve donanım açısından zayıflatılmış bir versiyonu olan F-15S, Suudi Arabis-

tan tarafından kullanılmaktadır ve en son geliştirilen daha yüksek performanslı derin darbe versiyonu F-15K ise, Güney Kore tarafından yakın tarihte seçilmiştir.

Her ne kadar İsrail, teorik olarak İran'ın Bushehr Nükleer Santrali öncel olmak üzere, belirlenen muhtemel altı yer hedefini F-15I uçakları ile vurabilme kabiliyetine sahip olsa da, gerek F-16 uçakları ile gerçekleştirdiği taarruz görevlerinden elde ettiği uzun vadeli birikim, gerekse son model F-16I uçaklarının sunacağı önemli operasyon kabiliyetlerinden dolayı olası bir operasyonda F-16I uçaklarının kullanılacağına kesin gözüyle bakılmalıdır.

F-16I "Sufa", her ne kadar Lockheed Martin'in sunduğu Block 52+ konfigürasyonu seviyesinde olsa da, uçağın İsrail firmaları tarafından F-15I örneğinde olduğu gibi geliştirildiği tabiidir. Burada İsrail firmalarının özgün ihtiyaçlar doğrultusunda özellikle aviyonik, yazılım ve donanım açısından uçağa ek kabiliyetler kazandıracakları bilinmektedir.

F-16I'nın, geçmişteki F-16 konfigürasyonlarına göre sayılabilecek en önemli temel özellikleri arasında:

- Çok rollü, "Active-Array" gibi elektronik dalgalandırma prensipli, Northrop Grumman yapımı gelişmiş modern APG-68(V)9 tarama radarı,
- Pratt & Whitney yapımı, 8075 kp (79.2 kN) itiş gücündeki F100-PW-229 IPE turbofan motoru (artıyıcısı ile 13150 kp [129.4 kN]),
- Dahili yakıt kapasitesini tamamlayan ve uçağın hareket menzili büyük oranda arttıran gövde üstü konformal yakıt tankları,
- Gelişmiş yeni bilgisayarları ve İsrail'e özgü gizli tutulan atış kontrol sistemi,
- İki mürettebat içinde kaska monteli nişangah sistemi gibi özellikler ilk akla gelenler arasında sayılabilir.

İsrail, yeni F-16I uçakları ile tarihinde ilk defa, havada yakıt ikmalinde bulunmadan İran'a doğrudan saldırma kabiliyetini de yakalamaktadır. Zira İsrail Hava Kuvvetleri, yeni çift koltuklu av-bombardıman görevli F-16I "Sufa" uçakları ile, harici yakıt tankları yüklenmeden ve havadan yakıt ikmal yapılmadan dahi, uçağın gövde üstü konformal yakıt tankları sayesinde yaklaşık 800 mil (1500 km) uzağa taarruz edebilecektir. Bu operasyon yarıçapı da zaten kaçınılmazdır, çünkü İran'da belirlenen yer hedeflerinin en yakını, İsrail'e 1300 km uzaklıktadır, diğerleri ise İran'ın çeşitli yerlerinde, bu ülkenin derinliklerinde, kısmen yerin altındadır.

Ayrıca F-16I uçaklarının operasyonel ağırlığı 24 ton sınırına yaklaşırsa da, gövde üstü konformal yakıt tanklarıyla dahi radar ekosu, dolayısıyla RCS (Radar Cross Section) kesiti F-15I'ya oranla çok daha düşüktür. Hatta burada yeni F-16I'ların elektromanyetik ekosu, yani radar kesiti açısından, harici yakıt tankı kullanılmayaca-

ğı, en azından kullanılsa bile operasyon bölgesine yaklaşılmadan atılacağı için, uçağın RCS değerinin F-15I'ya oranla çok daha düşük olduğu rahatlıkla söylenebilir. Ayrıca yeni F-16I uçağının radar, motor, uçuş ve menzil performansı yanında, donanım açısından da F 15I'dan geri kalmadığı gibi, bir çok alanda daha üstün ve güncel bir çözüm olduğu da aşikardır.

Unutulmamalıdır ki İsrail, F-16 uçakları için Popeye füzelerini baz alarak harp başlığını değiştirmeden, biraz daha hafif, fakat 150 km menzilli, "stand off" maksatlı, Türkiye'nin de F-16 uçakları için alacağı Popeye Lite füzelerini geliştirmiştir. Söz konusu olası bir operasyonda bu füzenin kullanılma ihtimali kuvvetlidir. Uçağın hava-hava savunma amacıyla İsrail çözümlü gelişmiş Python 5 füze konfigürasyonlu olması beklenmektedir.

Her ne kadar yeni F-16I uçaklarının Northrop yapımı APG-68 (V)9 radarı, ilk uçaklar teslim edildikten ve denedikten sonra İsrail Hava Kuvvetleri'nce yapılan ilk testler sonrası İsrail'in kendi Elta yapımı EL/M-2032 radarı lehine eleştirilirse de, söz konusu durumun biraz da kamuoyuna kontrollü olarak sızdırılan, taktik ve reklam sentezli dezenformasyon taktiği olması kuvvetlidir.

F-16I herşeye rağmen İsrail'in bugüne dek sahip olduğu en modern F-16 serisi sofistike muharip jet uçağı platformdur. Hatta radarı, donanımı, motoru, performansı ve taşıdığı silahlar bakımından İsrail'in en modern av/bombardıman uçağı olduğu söylenebilir.

Sonuç

İsrail'in, en erken 2004 sonbaharındaki ABD Başkanlık seçimlerinden sonra olmak üzere, muhtemelen en geç 2005 yılına kadar, öncel hedef İran'ın Bushehr Nükleer Santrali, ayrıca İsfahan, Natanz ve Arak nükleer tesisleri, yine duruma göre zayıf bir ihtimalla de olsa bazı terörist/askeri eğitim kampları olmak üzere, azami altı yer hedefine nokta atış nitelikli hava saldırısı düzenlemesi ve burada en az bir ya da iki filo F-16I uçağı kullanma tehlikesi, mevcut konjonktür değişmezse halen aktüeldir. MOSSAD'a verilen araştırma talimatıyla bağlantılı olarak, operasyona hazırlık girişimleri bu tezi kuvvetle desteklemektedir.

Bu uçakların, 1981 yılında Bağdat'ın güneyindeki Osirak (Temmuz

Nükleer Santrali'ne düzenlenen hava saldırı operasyonunda olduğu gibi, rotalarının Ürdün-Suudi Arabistan sınırı/Suudi Arabistan-Irak güzergahına benzer bir şekilde olması opsiyonları üzerinde halen durulsa da, henüz rota kesinleşmemiş olup, üzerinde durulan rota planları bir kaç alternatifi içermektedir. İsrail'le ilişki konjonktürü 90'lı yılların en az ikinci yarısından beri göreceli olarak olumlu olan Türkiye'nin, güzergah ve/veya üs olarak gündeme gelmesi gizli olarak dahi zayıftır. Ayrıca unutulmamalıdır ki, eğer Irak hava sahanlığını da kısmen içine alan bir rota alternatifi söz konusu olursa, Irak hava sahası artık İsrail açısından nötrdür ve geçen yılın Nisan/Mart öncesi gibi bir risk teşkil etmemektedir. Dolayısıyla İsrail'in, Irak hava sahanlığını da göz önünde bulundurması mümkündür.

ABD'nin böyle bir hava operasyonuna doğrudan resmen destek vermesi beklenmemekle birlikte, ortak çıkar söz konusu olduğu için bu eyleme göz yumabileceği ABD açısından mantıklıdır. Söz konusu İran nükleer tesislerinin etkisiz hale getirilmesi, ABD'nin stratejik çıkarları ile kuvvetlice bağdaşmaktadır ve İsrail burada "hızır" gibi yetişmektedir.

Olası bir hava operasyonunda Ürdün veya Suudi Arabistan güzergahında uçakların birbirlerine çok yakın ve alçaktan uçacakları muhtemel olsa da, eğer bu alternatif ve güzergah seçilirse Irak üzerinde yüksek irtifada bir tehlikenin olmaması ve uçakların İran sınırına yaklaşmadan önceki fazda bu bölgede yükselmeleri de teorik olarak mümkündür. Buna göre 'lo-hi-lo' şeklindeki gibi klasik bir misyon, taktik yelpazenin geniş olduğu alternatiflerden sadece birisidir.

Böyle bir operasyonun hazırlıklarının İsrail tarafından resmen yalanlanmaması, sadece caydırıcılık unsuru ile bağlantılı bir blöf değildir ve daha çok 1981 Osirak örneğindeki gibi somut bir takım faaliyetlerin söz konusu olduğu tezini kuvvetlendirmektedir. Buradaki en büyük çelişkiye siyasi değil askeridir ve yukarıda da bah-

sedilen operasyonun riskiyle bağlantılıdır.

Söz konusu tehlike, kısa, orta ve uzun vadeli olup, kısa vadeli risk, İsrail'in F-16I uçakları ile İran'a kadar uçuşundan ziyade, bu ülke üzerinde belirlediği azami altı hedefi vurmasında, dolayısıyla İran hava savunmasını aşabilmesindedir. Sonuç itibarıyla bu durum İsrail F-16'ları ve pilotlarını ilgilendiren kısa vadeli bir tehlikedir. Esas risk potansiyeli, İran'ın böyle bir girişime cevapsız kalmama ihtimalidir. İsrail ile İran'ın sınırdaş olmamalarından dolayı, bir balistik füze düellosunun en azından ikinci fazda rol oynayacağı bir muharebede, konvansiyonel yanında, nükleer (N) ve kimyasal (C) başlıklı silahların da kullanılma tehlikesi söz konusudur.

Bu ateşin bölgedeki diğer ülkelere sıçraması ve ayrıca bunun zaten gündemde olan mevcut terör olaylarını besleyerek daha da körüklemesi riski de cabasıdır. Her ne kadar İsrail'in F-16I uçakları ile başta İran nükleer tesislerine saldırmasına -askeri açıdan oldukça zor olduğu için- bir çok uzman çevreler tarafından ihtimal verilmese de, benzer bir durum yukarıda değinilen 1981 yılındaki Bağdat'taki Osirak Nükleer Santrali için de söz konusu olmuş ve buna ihtimal verilmemiş, İsrail tüm dünyayı bu riskli cüretiyle şaşırtmıştı.

Aradan geçen neredeyse çeyrek asırdan bu yana, bugünün güdümlü hava savunma ve radar teknolojileri oldukça gelişmiş ve İran'ın yer konuşlu mobil hava savunma ağı dahilinde, Rus menşeli S-300 ya da TOR-M1 gibi etkili hava savunma bataryaları bulunsa da, İsrail'in elindeki F-16'lar da neredeyse çeyrek asır önce kullanılan Block 5 serisi F-16A'lar değil, gelişmiş, özellik ve donanımıyla F-15I'dan bile üstün, İsrail'in tipik bombardıman misyonları için özgün özellikler adapte ettiği, çift koltuklu F-16I uçaklarıdır. İsrail pilotlarının F-16'lar ile hava-yer tarruzlarındaki birikimleri ise malumdur.

Ayrıca İsrail'in Popeye füzelerini baz alarak, prensipte F-16 uçakları için geliştirdiği Popeye Lite ("Popeye II") füzesinin en az 150 km menzilli olduğunu da unutmamak gerekir.

Resimdeki Shahab-3 füzesi, geçen yıl İran'da bir resmi geçit töreninde gizlice çekilmiş olup, kamuoyuna ilk defa bu yazıyla sunulmaktadır. (Fotograf: Tom Cooper & Farzad Bishop)

İsrail Hava Kuvvetleri'nin teslim aldığı, özel çöl kamuflaj boyalı ilk F-16I uçağı uçuş denemeleri sırasında. (Fotoğraf: Lockheed Martin)

İsrail'in İran'ın nükleer tesislerine havadan saldırma ihtimali kesin midir?

Ne kadar sağlıklı bir analiz olursa olsun, geleceğe dönük her kehanetin gerçekleşeceğinin % 100 garantisi elbette yoktur, olamaz da. Bundan 2-3 sene kadar evvel, ABD'nin top yekün Irak'a saldıracağı yazılıysa, belirtileri aşikar olduğu halde biraz fazla abartılı bulunabilirdi. Yine Irak'a yapılan saldırıya yakın, geçen yılın başında, saldırının kaçınılmaz ve kesin olduğu belirtileri söz konusu olduğu halde: "ABD Irak'a kesin saldıracaktır" denilseydi, saldırı tarihinin yakın olmasına rağmen bu da cüretli bir kehanet olurdu. Zira hiç bir tezin garantisi yoktur ve tüm gelişmeler her an değişebilecek niteliktedir. Kesin planlanan ve kaçınılmaz olarak görünen planlar dahi son anda değiştirilebilir ya da uygulanmayabilir.

İsrail'in İran'a saldırı planları bir paranoya, spekülasyon ya da kompo değil, somuttur. Uygulanması ise mevcut konjonktür doğrultusunda mümkün olabileceksa de, her plan için geçerli olduğu gibi yüzde yüz kesin değildir. Yukarıda da değinilmeye çalışıldığı gibi, İsrail'in bu tür bir saldırıda bulunması, siyasi açıdan dünya genelinde büyük oranda bir tepkiye yol açabilecektir. Ayrıca böyle bir girişim sadece İran'daki mollaları değil, dünya genelindeki global -sözde İslam motifli- irticai terörü körükleyebilecek niteliktedir.

Her ne kadar ABD böyle bir operasyona başka çare kalmazsa muhtemelen göz yumabilecek olsa da, bir seçim yılında olduğundan, dolayısıyla 2004 sonbaharından önce böyle bir ope-

rasyona gayri resmi onay veremeyeceği muhtemeldir. Fakat burada İsrail'in güvenliği her zaman olduğu gibi dünya kamuoyunun tepkisinden daha önemli bir rol oynayabileceğinden, böyle bir imha icrası gerçekleştirilecek olsa bile, durum 1981 yılında Irak'a gerçekleştirilen sınırlı operasyondan daha komplikedir. Zira İran'ın nükleer tesisleri, topraklarının dört bir yanına dağıtılmış koordinatlardadır. Ayrıca tesislerin bir kısmı yerin altına inşa edilmiş ve İran'ın hava savunması 1981 Irak'ına oranla daha da gelişmiştir.

Ayrıca az bilinen bir gerçek de şudur ki İran, zamanında İsrail'den daha önce, 1981 yılının Nisan ayında, Osirak 1 reaktörünün ön bombalamasını başarıyla gerçekleştirmiştir. İran-Irak ya da bir diğer adıyla 1. Körfez Savaşı'ını çok iyi kullanan İsrail, İran'ın RF-4E keşif uçakları ile elde ettiği bilgileri temin etmiş ve hatta iki ülke arasında: "Düşmanımın düşmanı dostumdur" misali müşterek bir işbirliği söz konusu olmuştur.

İran kısmen, dağlık bölgedeki Türk hava sahanlığını ihlal ederek Irak'ın 600 km derinliklerindeki nükleer santral hedefine F-4 Fantom filoları ile F-14 Tom Cat uçakları eşliğinde uçmuş ve tüm uçaklar yerde konuşlu 20 Irak uçağı dahil olmak üzere nükleer santralin reaktörünü tahrip ettikten sonra kayıp vermeden üslerine dönmeyi başarmışlardır. Daha sonrası malumdur. İsrail yukarıda da bahsedildiği gibi İran'ın başladığı operasyonu aynı yılın yazında tamamlayarak Osirak nükleer tesisini tahrip etmeyi başarmıştır. Dolayısıyla İran, İsrail'in taktik ve stratejisini burada birinci elden öğrenebilmiştir.

İsrail'in tek hedefi Buser Nükleer Santrali olsaydı, söz konusu hava operasyonunun başarısı daha da efektif olabilirdi. Fakat burada İsrail, İran'ın nükleer programını kapsamlıca sabote etmek istiyorsa, İran'daki en az 10 yer hedefini birden tahrip etmek mecburiyetindedir. Bunun başarısı da İran'ın bir çok derinlik bölgesine bir kaç filo bombardıman uçağı ile uçmak ve yer altındaki sığınak nitelikli bazı tesisleri gerekirse taktik nükleer silahlarla vurmaktan geçmektedir. Her ne kadar havadan bombardıman, zor olanın kolay alternatifi niteliğinde olsa da, diğer tip sabotaj opsiyonlarının da üzerinde durulmaktadır. Burada söylenmek istenen, hiç bir somut planın kesinlik kazanmaması yanında, durumun yoğun ciddiyetidir.

Etik değerlendirme

Askeri konularla dolaylı olarak bağlantısı olsa da, olası bir İsrail hava operasyonunun siyasi ve etik değerlendirmesinin detaylarına girmek ayrı bir konudur. Dolayısıyla objektif ele alınmasına çalışılan bu kısa değerlendirme askeri açıdan ele alınmakta, tartışmalı bir strateji izleyen Şaron Hükümeti'ne dolaylı destek niteliğinde algılanmaması gerekmektedir. Her ne kadar İsrail'in İran'ı vurması askeri, bölge istikrarı ve stratejisi açısından kesinlikle son derece riskli olsa da, unutulmamalıdır ki İsrail'in etrafındaki tehlike potansiyeli bir paranoya değil, objektif bir realitedir. İran'ın nükleer santral ve balistik füze merakı da malumdur.

İsrail'in her ülke gibi geçmişte ve halen yapmakta olduğu bazı yanlışlar ve Şaron rejiminin Filistin sorununda sergilediği tartışmalı ve çeliş-

kili bazı tutumları bir yana, benzer bir sebepten dolayı SSCB'nin Küba provokasyonu yüzünden, dünya bundan yaklaşık 42 sene önce bir nükleer savaşın eşiğine gelmişti. Nitekim 1962 yılında Küba'ya yerleştirilen, satıhtan satıha atılabilen Nato kodlarıyla orta menzilli SS-4 (R-12) ve uzun menzilli SS-5 (R-14) balistik füze-leri ABD açısından objektif bir tehlike içeriyordu.

Hatırlanacağı gibi ülkemizde de benzer bir durum söz konusu olmuş, 1997 yılında Türkiye, Kıbrıs Rum Kesimine yerleştirilen uzun menzilli S-300 "hava savunma" bataryalarını vurma planlarını somutlaştırmaya başlamıştı. Zira stratejik karakteristiğe sahip S-300 füze bataryalarının hem radar, hem füze menzili, hem de tespit, teşhis, takip, tahrip performansı, Türkiye'nin güney ve güneybatısı, somut olarak Akdeniz ve kısmen Ege hava semalarında uçan uçaklarımız için ciddi bir tehlike içeriyordu.

Küçük bir ülke olan Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin bu sözde savunma füzelerini Rusya'dan alması jeostratejik açıdan son derece oransızdı. Sonuç itibarıyla S-300 bataryaları Türkiye'nin baskısıyla Yunanistan'ın Girit adasına hapsedilmiş ve S-300'lerin saçtıkları tehlike potansiyeli, bugünkü coğrafi konumlarından dolayı kısıtlanarak S-300 tehlikesi, stratejik boyuttan taktik seviyeye düşürülmüştür.

Ayrıca 1998 yılında yine Türkiye, kanlı terör örgütünün başı Abdullah Öcalan'a yıllardır lojistik destek sağladığı bilinen Suriye ile bir savaşın eşiğine gelmişti. Savaş rüzgarlarının blöf olmadığını anlayan güney komşumuz Suriye, özellikle başkent Şam'da gözdağı amaçlı patlatılan bazı "maytapların" da etkisiyle "bugün İmralı Adası'nda, muhtemelen kanlı geçmişinin nostalgisini yapan terörist başını" konuk etmekten vazgeçerek yurt dışına ihraç etmek zorunda kalmıştı.

Suriye-Rusya-İtalya-Kenya-İmralı macerasının başlangıç ve en önemli fazı olan Türkiye-Suriye gerginliği, İsrail'in İran'ı ve ABD'nin Küba'yı vurma tehditine -bizim Suriye gerekçemiz daha somut ve haklı olsa da- benzemektedir. Dolayısıyla burada ön yargılı ve Filistin sorunundaki bazı çelişkilerden dolayı İsrail'i konuyla ilgili tek tarafı olarak suçlamak yerine, olaya objektif bir pencereden bakılması askeri açıdan daha sağlıklı olacaktır. Bu bağlamda, mevcut İsrail hükümetinin katı tutumunun da etkisiyle, kısa vadeli tarih doğrultusunda İsrail'in bölgedeki reel anlamda tek geleneksel demokratik ülke olduğu ve etrafındaki reel tehlike potansiyeli göz ardı edilmemelidir. Netice itibarıyla İran'ın nükleer santral ve benzeri tesislerinin vurulması, elbette bölge ve dünya barışı açısından son derece vahim sonuçlar doğurabilecektir. Böyle bir eylem İsrail açısından ilk aşamada başarılı olsa bile, en azından zaten pamuk ipliğine bağlı bölge barışı açısından son derece tehlikelidir.

Yıl 1981 değildir, bugünün İran'ı da 1981'in Irak'ı değildir. Bugünkü İran 1992 yılından beri Rusya'dan aldığı SCUD-B füzelerini baz alan ve K. Kore'nin No Dong 1 balistik füzesine benzeyen 1300-1500 km menzilli SHAHAB-3 (ZELZAL-3) füzelerini geliştirmektedir ve füze 1998 yılında kısmen, 2000 yılında tam başarıyla denenmiştir.

İran ayrıca, 2000 km menzilli SHAHAB-4 füzelerini de geliştirmektedir. Bu füze daha uzun menzilli olup, eski SSCB'nin yukarıda da değinilen ve Küba'ya yerleştirdiği SS-4 "Sandal" füzelerini baz alan geliştirilmiş bir versiyonudur. Fakat SHAHAB-4, henüz SHAHAB-3 kadar somutlaşmamıştır ve -en azından bugün itibarıyla- henüz seri üretim aşamasında değildir. İran'ın ayrıca 3500-5000 km menzilli SHAHAB-5 ve 10.000 km menzilli SHAHAB-6 projeleri de vardır.

Fakat somut olarak İran, Çin'den satın aldığı 400 km menzilli M-11 ve 800 km menzilli M-9 yanında, eski SSCB'den temin ettiği çok sayıda SCUD-B füzelerini baz alan 325 km menzilli SHAHAB-1 ve SCUD-C füzelerini baz alan, K. Kore'den temin ettiği 550 km menzilli SHAHAB-2 füzelerini 80'li yıllardan beri başarıyla üretmektedir. İsrail'in burada, özellikle 1300-1500 km menzilli SHAHAB-3 füzelerini Arrow ve Patriot (PAC-2/-3) ile yeterli derece de karşılayamaması söz konusudur.

İran'ın olası bir İsrail hava operasyonuna karşı, adı geçen füzelerle en azından kimyasal ve/veya biyolojik silahlarla karşılık vermesi muhtemeldir. Kaldı ki İran'ın elindeki daha düşük menzilli çok sayıda füzeyi, Lübnan'ın güneyini kontrol eden Hizbullahçı milislere tahsis edebileceği ve buradan İsrail'in en azından kuzey bölgesinin de ek olarak vurulabile-

ceği de malumdur.

İran'dan atılacak olan balistik füzeler konvansiyonel harp başlıklı olsalar dahi, nükleer caydırıcılığı saklı tutan İsrail'in nasıl bir ikinci reaksiyon müdahalesinde bulunacağı tam olarak bilinmemektedir.

Elinde tahminen 200 ila 300 nükleer silahı ve 1 ton ağırlığa kadar harp başlıklarını satıhtan satıha sevk edebilme kabiliyetli, en az 1500 km menzilli Jericho 2 tipi gibi çok sayıda balistik füzeleri olan İsrail gibi bir ülke, bu şartlar altında İran için son derece tehlikelidir ve zaten barışık olmayan bölgedeki bu karışıklığın, Türkiye dahil tüm çevreleri olumsuz yönde etkileyeceği tabiidir.

Her halükarda Türkiye'nin ne kadar gergin ve tehlikeli bir bölgede olduğu tekrar gözler önüne serilmekte ve savunmamıza ayrılacak olan bütçe payının sadece kısa vadeli faz göz önünde bulundurularak değil, tüm ekonomik sorunlarımızla rağmen orta ve uzun vadeli strateji analizleri doğrultusunda değerlendirilmesi gerekmektedir.

Askeri açıdan özetleyecek olursak, İsrail'in "ikinci nükleer vuruş caydırıcılığı" denklemi şimdi daha iyi anlaşılacaktır. İsrail, İran'ın tamamlanma aşamasına gelen Bushehr Nükleer Santrali başta olmak üzere, muhtemelen bir kaç yer hedefini, bir ihtimal F-16I uçakları ile, en erken bu yılın sonuna doğru mevcut konjonktür değişmezse vurabilir. Eğer İran buna karşılık verirse -ki bu çok yüksek bir ihtimaldir- İsrail, karadan nükleer harp başlıklı Jericho 2, denizden Dolphin sınıfı denizaltılardan Sub-Harpoon ile Popeye Turbo füzeleri ve havadan nükleer mühimmat taşıma ve atma kabiliyetli F-16I ve F-15I kullanma hakkını saklı tutmaktadır. Tüm planların hiçbir zaman gerçekleşmesine gerek kalmaması dileğiyle.

F-16I uçağının kokpit görüntüsü.
(Fotoğraf: TD Arşiv)